

Latweefchu Awises.

Nr. 46.

Zettortdeenâ 14. November

1857.

Awischu-sinnas.

Nu wehl kahdas sinnas no Indias par Dehlias panemfchanu. Pee Dehlias Calenderem parwissam tikkai 10 tuhktoschi saldati bijufchi, starp scheem 3 un pufs tuhkt. Calenderu un 6 un pufs tuhkt. no zittahm tau-tahm. To pilfahdu panemmohd 61 wirfneeki un kahds 1 tuhkt. 2 simts Calenderu, ir General Nikolsjohns krittuschi; naw teikts zil no teem swescheem saldатеem pagallam. To eenaideeku dauds tuhktoschi krittuschi, jo tee stipri turrejufchees un neschehligi kauti tappufchi. To 90 gaddu wezzu dumpineeku Kehninu ar farwu wezzu Kehnineeni dsihwus fanehmufchi un taupijufchi, bet winnu 2 dehlu un 1 dehla dehlu ar nahwi noteefajufchi. Arri Calenderu teizamais General Aweloks, kas ar masu pulzianu tik ilgi turrejees un kahdas 6 reises leelu dumpineeku spehku jaw irr fakahwis, 26ta Septemeri panehmis to leelo stipro Luknowes pilfatu, Audes walsti, fur to dumpineeku ihstais spehks bij eetaifjees, (skattees Asias lantkahrte), fur wairak ka tuhktoschi Calenderi ar feewahm un behrneem no dumpineekeem bij aplenzeti un stipri tappe spaiditi. Aweloks ar 2 un pufs tuhkt. saldатеem us Luknowi bij gahjis, iddeenas laudamees ar leelu dumpineeku pulku, — tad to pilfahdu ar sturmi panehmis un tohs nabbaga aplenzetus Calenderus, kas breefmgas bailes tur bij zeetufchi, ispestijis. Ta tad nu Calenderu drohscheem karra wihreem laimejahs tohs 2 leelafus un stiprafus dumpineeku weetas panemt, un nu gan buhs weeglaki ir tahs zittas uswarreht.

— 3.

Saunas sinnas.

No Grohbines puffes. Sawus laulus nokohpuschi un plauschanas fweht-lus noswinnejuschi, ihfi istreiksim saweem mihteem Awischu lassitajeem, ka schogadd pee mums ar lauka augteem bijis: Sebshu nu waffara gan faufa un tik retti leetus bijis, tad tak mums labs, fwehtigs gads bijis. Rudsi bij discheni; waffaraja gan eefahkoht rahdijahs ta faufa laika deht wahja; bet — weens labs leetus — laika nahjis — dewe spehku augt, un — galla bija labbi prahwi meeschi. Puhri (Kweefchi) un firni arri labbi, un kartuppeli par daschu gaddu labbaki mitoti un wiffi — paldees Deewam weffeli! Tikkai feena bija dauds masak, ka pehrn, tadeht, — arri taggad lohpi un sirgi jaw labbi lehtaki, ka lihds schim. Kad nu taggad tas ruddens tahds ihstani jauks un filts, tad gan warram zereht ilgaki sawus lohpinus gannds dsiht, zaur ko ehdamais warrehs ustaupitees. Kad mas eh dama, tad arri jo prahrtigi mah-tes lohpus lohpdamas dsihwohs. Tikkai behdas irr ar malfchanu; uppes un dihki faufi ka par Jahneem — un meldereem stahwudmallas! — Ruddens sehja, kas gan eefahkoht raiba stahweja, taggad kupla ka beefs falsch dekkis tihrumus apklahj, un sehjeja firdi eepreezina us labbu plauschanu nahkamâ gadda. Lai Deews tik labbi par seemu to ismittina. Zilweki un lohpi — scheid paldees Deewam weffeli! — No Kensbergas, Pruhfchds. Ne fenn dauds Pruhfchu ammatneeki, ka: kalleji, dischleri, kurlpneeki, weens no 1000 dahldereem baggats, effoht Kreewu

Ministera kungu, kas Berlinē dšihwo, — Kreewu Keisera pawalstneekus fargadams, — zaur grahmatu luhgufchi, woi irr wehl iswehlehts Kreewusemmē par Kolonisteem usmestees un sewim mahjas un laukus eetaifih, kà lihds schim irr bijis; — bet nu Ministeru kungs teem us to tà atbildejis: „Kreewusemmē ne tohp par wolti wairs semmes gabbali dohti; un pehz teem taggadejeem likkumeem Kreewusemmē arri ne kahdus Kolonistus wairs ne usnemmoht. — No Kristijahnes Norwegeri raksta, ka tur lihds 13to Zuhli 3803 Norwegeru eedsihwotaji us Ameriku gribbedami labbakas deenas baudih, irr aisreisufchi. Woi tē ne buhtu us teem jafauz: Paleekat labbak sawā semmē, un dšihwojeet ar gohdu!!“ — Sakkams wahrds mahza: Tik tai semmē irr ta nauda wehrtibā, kur ta irr kalta!! — To lai katris labbi eewehro, kam prahts us aplahrt wasafchanohs neshahs. —

E. F. S.

• Sinna par jaunu grahmatu.

Rehkenu usdohfchanas us tahpeles rehkinajamas. Sarakstitas no A. Tehrauda, Ehrgru draudses fkoohlmeistera. Pirma dalka. Rihgā 1857. — Drikkehts (dricketas) pee bilschu- un grahmatu-dricketaja Hartunga. (53 lappu pusses 8fli) — maksa ne-eeseeta 20 kap. f. Pee schahs grahmatas peederr: Rehkenu isnahkumi no tahm usdohfchanahm, kas us tahpeles rehkinajamas. Sarakstiti no ta pascha. Pirma dalka Rihgā 1857. Drikkehts (dricketi) pee bilschu- un grahmatu-dricketaja Hartunga. (16 lappu pusses 8fli) — maksa ne-eeseeta 10 kap. f. n. — Ko fkoohlmeisters A. Tehrauds par sawu grahmatu pats fakka, to jaw esseet lassijufchi Latw. Nr. 45. Wehl winsch fakka paschā pirmā lappinā: „Mums, gohds Deewam un pateifschana Waldineekam, taggad jau dauds fkoohlmeisteri, kas fkoohlmeisteru-fkoohlā sawu ammatu mahzijufchees.“

No tahdeem fkoohlmeistereem ihpaschi, kas fkoohlmeisteru fkoohlā mahziti, mehš wiffi gaidam fklaidru un prahtigu mahzibu fkoohlabehrneem, un arri dauds weetās jau effam atraddufchi; — gaidam arri fkoohlasmahzibas grahmatās farakstitas. Tahdas grahmatas muhsu fkoohlalm tohti wajadsigās. Un mehš preezajamees, ka Ehrgru fkoohlmeisteris A. Tehrauds scho sawu rehkenu grahmatu farakstijis un drikkelēs dewis; jo ta irr derriga grahmata tahdās fkoohlās, kur fkoohlmeisteri labbi mahziti. Kur fkoohlmeisteri paschi naw lahga mahziti, tur schi grahmata tikpatt mas derrehs, kà pa mahjahm, ja nerohnahs tahdi puifeni mahjās, kas fkoohlasmahzibā labbi eenehmufchees.

Kad Tehrauds dohma, bes winna rehkenugrahmatas nebhufchoht fkoohlās zittas nekahdas, tad winnam wikkahs; jo laikam bes rehkenu grahmatahm neweena fkoohla ne buhs. Ihpaschi zeen. Ulmanna kunga rehkenugrahmata un winna tahpeles schodeen wiffās Widsemmes un gan ir Kursemmes fkoohlās atrohnamas. Domehr mehš nesakkam, kà Tehrauda jauna rehkenugrahmata ne effoht wajadsiga; mehš to atrohnam arri labbu un derrigu, un rakstitaju skubbinajam, lai ohtru dalku, ko fohla, arri drikkelēs islaisch! Labpraht gribbetum, ka pee dalku rehkenu fklaidroschanas plafschaku mahzibu eelittu un ka to rehkinu isstahstifschanu fklaidraki buhtu isstahstijis, tà ka ir behrneem prohtams, ko mahza. Par to lai ne bihstahs, ka grahmata dahrga paleek. Ta tik grahmata derriga un teizama, tad laudis labpraht maksa sawu naudu. Weidsiht rakstitajam par usrahdfschanu ihsumā gribbam isteikt, kur winnam missijees, — ne dricketajam. Paschā eefahkumā nekriht tas numeris, (1) bet tam wajadseja buht tur, kur 2 stahw. u. t. j. pr. — 4tā lappā irr lassams: „To fklaitli, kas teek reisinahs, sawu par reisinajamo; to, ar ko reifina, par reifinataju (abbus par reifinatajeem).“ Tas newarr buht. Kad man kurpe un zimds, — tad ne-

warru fazzijt: tohs fauz abbus par kurpehm, woi abbus par zimdeem; zits wahrds japeenemm (lai buhtu reisinaschanas kahrtas.) So prohjam: Ar nulli naw jareisina; tas irr noprohtams: Ar nulli ne warr reisinaht. 4tâ lappâ pee selta naudas bij japeeminn, ka imperialis un $\frac{1}{2}$ imperialis wairak well ne kâ 10 rubl. f. n. un 5 rubl. f. n.; lai rakstıtajs ne nahk skahde, kad schis tas, ar rakstıtaja wahrdeem wilts, farwu suddumu atraffa. 5tâ lappinâ mehs linnusehflu mehru (muzzu) neredfam. — 25tâ lappâ un wehl zittâs weetâs missi oneru beedriba irr minneta; labba missiones beedriba. Pee laika-rehlinaschanas 43schâ lappâ buhtu japeeleef: Kad deena sahlahs, prohti pufsnahti pulksten 12.

Tahdi masi truhkumi newell tik dauds, ka scho rehkenu gramatu ne peenemtu par der-rigu. Lai Deews rakstıtajam palihds ohtru dattu tikpatt derrigu un wehl labbaku istaisiht!

Berent,

Klassohn,

Schulz,

Lano. beedru preefschneels
Widsemme.Lano. beedru preefschneels
Kuesemme.Lano. draugu beedribas
wegataje.

• Wehl padohms par laupitaju bittehm.

Du schehlojees draugs, ka pawassarâ preefsch seedu laika tawas bittes reijahs un ka tewim jaw dasch kohks zaur tahdu reeschhanu pohstâ gahjis. Zik es to leetu saprohtu, ne zaur reeschhanu tahs bittes isnihkuschas, bet zaur zittu kahdu wainu jeb kaiti. Kad kahds bischu kohks jaw riktigs naw, tad zitti tam kriht wirsu; kad mahte seemâ pohstâ gahjusi, jeb ahlawa palikkusi, tad tahm bittehm waijaga isnihkt, tahs ne strahda bet kriht zittahm wirsu un reijahs ar zittahm. Tahdas bittes, no kam jaw warr redseht, ka ne dsihwohs, tahs waijaga pohstihht ahra. Daschu reisi gan noteek, ka labbas bittes preefsch seeda laika reijahs, bet par to nekâs, un tahdas wainas warr pa-

glahbt. Wiffu pirmaĸ gahda, ka tawahm bittehm naw badda, un ka tahm allasch darba: Utstahji ruddeni it papilnam meddus kohkâ. Kad pawassarâ ne atrohn labbu teefu meddus, tad waijaga likt klahbt, ne skaidru meddu, bet festu dattu uhdens ar meddu fajauktu. Kad jauks laiks irr, bet wehl puhpuktu un seedu naw un bittes jaw staiga, tad no-leezi bischu dahrsâ filliti no leepa kohka un peelej to ar meddu, lai tahs bittes paschas nefs to meddu kohkâ, tâ tahm darba buhs. Bischu kohpejs kahds manni tâ mahzijijs; gribbu to darriht, ja Deews lihds pawassarâmm pee dsihwibas un wesselibas usturrehs un bittes usturrehs — pee bischu kohka pee semmes nolikt filliti ar rupjeem rudsu milteem un ohtru ar meddus uhdeni. Kas tâ darrijusch, fakka, ka bittes wahrtahs meddus uhdeni un tad mildos un tad eijohht kohkam eekschâ, laikam tee milti buhs derrigi behrmus perrinaht, arri darba buhs. Gelsch Wahzsemmes bischu kohpeja gramatas arri mahza, ka buhs tam kohkam, kam zittas bittes kriht wirsü, wiffus zaurumus aistaisiht bes weena, un atkal tam kohkam, kas zittam kriht wirsü appakschajâs wakkâs eekaisiht sagu-skaidas, lai ar to ahra skappeschhanu darba buhtu un to laupischanu aismirstu, jeb arri rupjas spalwas asti zaurumds eebahst, lai laupitajeem ar ahra un eekschâ eeschhanu buhtu japuhlejahs. R—r.

Kahds labbi mahzihts lohpu ahrfts flawe parleeku burkahnes. Kad sirgam faufs kahsas, jeb eenahschi, buhschlaks, tahrpi eekschâs, jeb kad labbi ne gribb ehst; tad buhs winnam peežas, feschas neddelas nohjas trihs, tschetras reises par deenu burkahnus doht ehst. Burkahnı wiffadâ wihsê jeb kurream lohpanı derrigs ehdeens, wifswairak telteem un zulkahm. Skahde, ka mehs wehl ar to surti, ko tohs milsenu-burkahnus (Riesenmöhre) fauz, ne effam wairak eepasinnuschees.

Sluddinaschana.

Kad pehz wifsaugstafas pawehleschanas no 3 Juhnri 1857 g. jauna dwehfeles pabrskaitischana jafahl, tad tohy wiffi, pee Rohpafsch walsts peerastiti un zittos pagastos un pilsehtos dschwodami pagasta lohzeeli zaur scho zeeti usaiginati, wiffu wehlafi lihds 1. Dezem-beri 1857 g. ac pilnigahm parahdischanas grahmatahm appafsch kurreem taggad dschwwo, la arri tabs peenahla-mas frustamas grahmatahs par teem taggad daschfabrt jaun-peedstimmuscheem behrneem pee Rohpafsch pagasta teefas peedohtees un peerastischanas simes isnemt, bet tee las nebuhs meldejuschees, ta taps usflattiti, la wiini no Rewisiones atrahwuschees un par tabdu pretti darrischanu to no augstakahm teefahm usliktu strahpes-nandu paschi maffahs. 3

Rohpach pilsmuischas pagasta teefa, tann 4. Nowem-beri 1857 g.

(S. W.) Teefas Preefschfehdetajs J. Busch.
(Nr. 339.) Pag. teef. fribw. Robert Zimmermann.

Wiffeem teem eelsch Rihgas Kreises pee Allaschu, Pullanna un Planupes muischahm peederrigem wqfsts tohzeletm — las schinnis walsts ne usturrahs, toh no Allaschu walsts teefas usdohts, lai wiini peerastischanas deht pee taggadejas X Rewisiones eelsch ta laika starpa no 10ta Nowemhera lihds 15tam Dezemberim f. g. nahl katris pats scheid usdohtees; turpretti tee las eelsch schi laika nepeeteifces, taps la pasudduschy no rukkeem isdsehsti un wehlafi paschi tad to pehz liffumeem usliktu strahpi neffihb.

Allasch muischa tai 4 Nowemberi 1857.

(Nr. 72.) † † † Mikkel Simonsohn Preefschfehdetais.
M. Kuplin teefu freihwers.

Pinnu-semmes stangas dselst no labbalas fortes un no wiffada wajadfiga plattuma un garxuma par lehtu maffu warr dabhuht pee 2

J. W. Stelling,

Keepaja Kantore, Borkampfa namma, teefcham prett Bahzu basnizu.

Tanni nakti no 15to us 16to Septembri f. g. irr Kabrsdawas muischa, Zeswainas basnizas draudsi Wid-semme, (Kerstenbehm) weens farlans pulstis, sirgs no widdeja leeluma, 7 lihds 8 gaddus wezs, bes kahdahm simehm, nosagts tappis. 1

No Kursemmes Kredita-beedribas waldischanas.

Sluddinaschana.

Pehz § 10 to Wifsaugstafi apstiprinatu liffumu tabs pee Kursemmes Kredita-beedribas peederrigas krah-schanas-lahdes, jeb Spahrkaffes, tohy tee, kurre-rohlaas buhtu tabs no schihs Kredita-beedribas waldischanas isdohtas krah-schanas-lahdes simes, jeb Spahrkaffes-Scheines, las peemeldetah, la effoht nosud-duschas teem, kurreem schihs Spahrkaffes-Scheines peederr, prohti:

Nr. 13859 — tai 4ta Otkoberi 1856 eedohta tam pee Wilzes-muischas peederrigam Jannim Ahdamam, — las wehl naw pilnigs gaddos, — par 3 rubukeem 43 kapeikam sudr. nandas.

Nr. 13860 — tai 4ta Otkoberi 1856 eedohta tam pee Wilzes-muischas peederrigam Pritscham Weidemannam, — las wehl naw pilnigs gaddos, — par 15 sudr. rubukeem.

Nr. 8062 — tai 17ta Septembri 1853 eedohta no laika Zahna meitai Dahrtei Sallihetei, — las wehl naw pilniga gaddos, — par 2. sudr. rubukeem.

Nr. 11157 — tai 1ma Merzi 1855 eedohta tam Johann von Dusterloh par 100 sudr. rubl.

Nr. 11158 — tai 1ma Merzi 1155 eedohta tam Johann von Dusterloh par 100 sudr. rubl.

Nr. 3615 — tai 16ta Augusta 1850 eedohta tai Gewaldinei Berneauf par 20 sudraba rubukeem,

zaur scho usaiginati, schahs nosudduschas Spahrkaffes-Scheines wifswahlafi no schihs deenas rehlinahs par gadda laifu atnest un parahdiht pee Kursemmes Kredita-beedribas waldischanas un peerahdiht, la teem tabs pateefti peederr; — ja ne, tad schahs isluddinaschanas deht un la tabs schinni weena gadda laika naw peemeldetah tappuschas, teem augscham peeminneteem zilwekem (kurreem tabs Spahrkaffes-Scheines ihsti peederr) to nosudduschu un pehz liffumeem wares nederrihu Scheinu weeta, farastihb un eedohs jaunah Spahrkaffes-Scheines, las tad ween weenigi buhs derrigas.
Zelgawa 12ta Septembri 1857. 1

Preefsch Dohles draudses fshohlas teel fshohlmeisteris mellehts. Japeeteizahs pee Dohles zee-niga mahzitaja. 2

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas puffed: Oberlehrer G. Blaes, Censor. Zelgawa, tai 11. Nowember 1857.
No. 213.